

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง การกู้ยืมเงินที่มีหลักฐานในแฟสบุคและไลน์

การฟ้องคดีกู้ยืมนั้น กฎหมายวางหลักว่าการกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป ถ้าไม่ได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653)

ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในทุกวันนี้ก็คือ บางครั้งการกู้ยืมเงินนั้น มักจะเกิดจากการไว้วางใจกัน ระหว่างเพื่อนๆ คนรู้จัก หรือญาติพี่น้อง จึงไม่ได้ทำสัญญากัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกวันนี้ที่การโอนเงินให้กันสามารถทำได้โดยสะดวก ด้วย application ต่างๆของหลายธนาคาร ที่สามารถทำให้โอนเงินให้แก่ง่ายๆผ่านโทรศัพท์มือถือโดยใช้เวลาเพียงแป๊บเดียวเท่านั้น

ลักษณะการกู้ยืมกันในทุกวันนี้ บ่อยครั้งจึงมักจะเป็นการที่ผู้กู้ส่งข้อความผ่านทาง facebook หรือ LINE หรือโทรศัพท์มาเพื่อขอยืมเงิน และผู้ให้กู้ก็โอนเงินผ่าน application ในมือถือให้กับผู้กู้ โดยอาศัยความเชื่อใจกันเป็นหลัก

ซึ่งแต่เดิม ย่อมถือว่าลักษณะการกู้ยืมแบบนี้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้กู้ไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้

แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมี พ.ร.บว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ที่วางหลักไว้ว่า มาตรา 7 ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 8 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

มาตรา 9 ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(1) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ

(2) วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี

ซึ่งสามารถอธิบายโดยสรุปถึงข้อกำหนดดังกล่าวได้ว่า
ข้อความที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลใช้บังคับได้เหมือนข้อความที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ

ในกรณีที่กฎหมายได้บังคับว่าการฟ้องร้องดำเนินคดีจะต้องทำเป็นหนังสือ หรือต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง

ตัวอย่างเช่น การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาท ที่กฎหมายบังคับว่าจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้รับผิดเป็นสำคัญจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้

ถ้าการดังกล่าวได้มีข้อความเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าได้มีการจัดทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารแสดงแล้ว

ตัวอย่างเช่น การส่งข้อความหากัน ผ่าน facebook หรือ LINE หรือ E-MAIL ที่ผู้ใช้สามารถเปิดอ่านหรือตรวจสอบข้อมูลได้อีกครั้งโดยความหมายหรือข้อมูลข้อความไม่เปลี่ยนแปลง

โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องมีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้

ตัวอย่างเช่น facebook หรือ LINE หรือ E-MAIL ที่ผู้ใช้ใส่ข้อมูลส่วนตัวตนเอง เป็นเจ้าของ facebook หรือ LINE ดังกล่าว ให้การรับรองและยืนยันตลอดมาว่า facebook หรือ LINE ดังกล่าวเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นวิธีปกติทั่วไปที่เชื่อถือได้เหมาะสมแก่พฤติการณ์แวดล้อม

ทั้งนี้โดยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เคยวินิจฉัยไว้ เช่น

จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ 595,500 บาท ตกงชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน จำเลยได้รับเงินที่กู้ยืมครบถ้วนแล้ว หลังจากทำสัญญาจำเลยไม่ชำระต้นเงิน คงชำระดอกเบี้ย 4 ครั้ง รวมเป็นเงิน 6,550 บาท การที่โจทก์ส่งข้อความทางเฟสบุ๊คถึงจำเลยมีใจความว่า เงินทั้งหมด 670,000 บาท ไม่ต้องส่งคืนยกให้หมด ไม่ต้องส่งดอกเบี้ยอะไรมาให้ จะได้ไม่ต้องมีภาระหนี้สินติดตัว การส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงต้องนำ พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 มาตรา 7 ถึง มาตรา 9 มาใช้บังคับด้วย แม้ข้อความนี้จะไม่มีการลงลายมือชื่อโจทก์ก็ตาม แต่การส่งข้อความทางเฟสบุ๊คจะปรากฏชื่อผู้ส่งด้วยและโจทก์ก็ยอมรับว่าได้ส่งข้อความถึงจำเลยจริง ข้อความการสนทนาดังกล่าวจึงรับฟังได้ว่า เป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลยโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ. มาตรา 340 แล้ว ทั้งนี้ตามสัญญากู้ยืมยอมระงับ จำเลยไม่ต้องรับผิดชำระหนี้แก่โจทก์ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การกู้ยืมเงินผ่านทาง LINE หรือ facebook ตามตัวอย่างข้างต้น ถึงแม้ทั้งสองฝ่ายจะไม่ได้ทำสัญญากู้ยืมกันไว้แต่ถ้าหากข้อความในการสนทนามีความชัดเจนว่า ฝ่ายผู้กู้ได้กู้ยืมเงินไปจากผู้ให้กู้ และได้รับเงินที่กู้ยืมไปแล้ว

ข้อความดังกล่าวย่อมถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือ ที่แสดงให้เห็นถึงการกู้ยืมเงิน ซึ่งผู้ให้กู้สามารถนำมาฟ้องร้องดำเนินคดีได้

ในวันนี้นผมได้ทำตัวอย่างการฟ้องและคำพิพากษา ในคดีการฟ้องเรื่องกู้ยืมเงิน ผ่าน facebook และ LINE มาให้เพื่อนๆ ได้ศึกษากันครับ

โดยตามรูปคดีดังกล่าว โจทก์ถูกความผิดให้จำเลยกู้ยืมเงินกัน โดยตกลงผ่าน facebook และ LINE และหลังจากนั้นได้มีการโอนเงินที่ให้กู้ยืมผ่านแอปพลิเคชันมือถือ โดยผู้กู้ได้ส่งรูปบัตรประชาชนพร้อมข้อความยืนยันหลักฐานมาว่าได้กู้ยืมเงินไปจริง

เมื่อถึงกำหนดชำระจำเลยไม่ชำระหนี้ อาศัยหลักฐานการสนทนาผ่าน facebook และ LINE ดังกล่าว มาใช้เพื่อประกอบการยื่นฟ้องคดีและศาลมีคำพิพากษาตัดสินให้จำเลยชำระหนี้ตามฟ้อง